

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Camilla Molina Muga

Tekniska nämnden

Auktorisationsförfarande för insamling och behandling av spillfett

Ärendet

I och med att begreppet hushållsavfall i lagstiftningen ersattes av begreppet kommunalt avfall år 2020 kom fler avfallslag i praktiken att omfattas av det kommunala insamlingsansvaret, däribland spillfett. Det kommunala ansvaret innebär dock inte att kommunen måste utföra borttransport i egen regi eller genom upphandlad entreprenör utan kommunen kan ta det ansvaret genom så kallad auktorisation av entreprenörer.

Det finns aktörer som samlar in spillfett i Danderyds kommun idag och denna insamling fungerar väl. Detta auktorisationssystem avser att uppfylla Danderyds kommuns skyldighet för insamling av spillfett. För anslutning till auktorisationssystemet behöver ett auktorisationsavtal tecknas mellan insamlingsaktör och Danderyds kommun. Samhällsutvecklingsförvaltningen föreslår att VA- och avfallschef ges befogenhet att teckna auktorisationsavtal.

SÖRAB, Danderyds kommuns delägda avfallsbolag, har även skickat ett erbjudande till alla ägarkommunerna att de kan utföra ett auktoriseringsförfarande som kommunerna sedan kan nyttja. En fråga som Danderyds kommun ser som viktig i ett auktoriseringsavtal är att entreprenörerna behöver förhålla sig till en maxtaxa om en sådan finns, så att inga oskäligen avgifter tas ut och syftet med maxtaxan blir att skydda kommunens abonnenter. Med den anledningen bedömer Samhällsutvecklingsförvaltningen att det är mer fördelaktigt att auktorisera själva och därmed tacka nej till SÖRABs erbjudande.

Auktorisationssystemet föreslås annonseras för anslutning under hösten 2024.

Samhällsutvecklingsförvaltningens förslag till beslut

Tekniska nämndens beslut

1. Tekniska nämnden beslutar att auktorisationsförfarande ska tillämpas för insamling och behandling av spillfett i Danderyds kommun.
2. Tekniska nämnden uppdrar åt VA- och avfallschef att teckna de nödvändiga avtal som följer av detta beslut samt fatta beslut om förlängning av avtal.

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Camilla Molina Muga

Bakgrund

Spillfett är det fett som uppstår vid tillagning av mat eller dryck, exempelvis från fritöser, kycklinggrillar och stekbord eller stekpannor. Detta ska samlas upp i särskilda behållare och lämnas till återvinning. Hushållen i Danderyds kommun har möjligheten att återvinna spillfettet genom att bland annat lämna det till en av SÖRABs återvinningscentraler.

När det gäller verksamheterna finns det ingen kommunal insamlingsentreprenör för hämtning av spillfettet i dagsläget. Många verksamheter har i stället avtal med privata insamlingsentreprenörer för hämtning av spillfett. I och med lagförändringen är det inte tillåtet för insamlingsentreprenörer att hämta spillfett utanför kommunens uppdrag då det bryter mot skyldigheten att överlämna avfall under kommunalt ansvar till kommunen för borttransport. De insamlingsentreprenörer som samlar in spillfett i kommunerna måste i stället göra detta på uppdrag av kommunen genom upphandling, tjänstekoncession eller genom ett auktorisationssystem.

Auktorisationssystem

Så kallade auktorisationssystem, eller valfrihetssystem, anses inte utgöra en tilldelning av ett offentligt kontrakt och omfattas inte av upphandlingsreglerna. Ett auktorisationssystem innehåller inte något egentligt urval från den upphandlande myndighetens sida, utan endast en kontroll av att leverantörerna uppfyller uppställda krav. Ett auktorisationssystem skulle i det aktuella fallet fungera på så sätt att kommunen inrättar ett system som entreprenörer – som uppfyller minimikraven – kan ansluta sig till. Kommunen tecknar därefter ett auktorisationsavtal med godkända entreprenörer, som reglerar utförandet av insamlingen samt ersättningen. Respektive slutkund får därefter välja vilken av de auktoriserade entreprenörerna som ska utföra insamlingen.

Tjänstekoncession

Denna typ av upphandling bygger på att ersättningen för tjänsten helt eller delvis utgörs av erläggande av ersättning när tjänsten utnyttjas. Entreprenören har stora delar av risktagandet som marknaden utgör. Det finns inga eller få garantier för inkomster i kontraktet och det kan vara utsatt för konkurrens och även variera i volym utifrån marknads utveckling.

Upphandling

I detta förfarande beskrivs tjänsten och en aktör får uppdraget att utföra tjänsten. Det kan vara både rörlig och fast ersättning av utförd tjänst. Det finns risker att i nuläget genomföra en upphandling eftersom kommunen saknar data på mängder, antalet kunder med mera som är nyttigt vid ett

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Camilla Molina Muga

upphandlingsförfarande. Anledningen till att det saknas är att spillfett tillhört den fria marknaden förr men numera är ett kommunalt avfall.

Samhällsutvecklingsförvaltningen utredning

Insamlingen sker i dagsläget av privata aktörer och kommunen har inte tillgång till uppgifter vad gäller exempelvis mängd spillfett och antal fastighetsägare med avtal för insamling av spillfett – uppgifter som är väsentliga vid en upphandling. Med anledning av detta föreslår Samhällsutvecklingsförvaltningen att Danderyds kommun tillhandahåller ett auktoriseringssystem för insamling av spillfett. På så sätt stör vi inte det nuvarande, fungerande, systemet och därtill kan samla in de uppgifter som behövs i det fall kommunen avser att genomföra en egen upphandling i framtiden.

Kravställning

Kravställning för anslutning till auktorisationssystemet och avtalsmall tas fram och förväntas vara färdigt under våren 2024. Auktorisationssystemet föreslås annonseras för anslutning under hösten 2024. Danderyds kommun avser att inte ställa för höga krav som kan vara investeringsdrivande för entreprenören med avseende på att auktorisation kommer att användas som en kortvarig lösning. För höga krav i detta läge kan då vara till nackdel och försämra servicenivån för invånarna i Danderyds kommun. Kraven kommer innefatta rapportering av insamlade mängder, redovisning av antalet abonnenter, ekonomisk stabilitet, miljö- och arbetsmiljökrav i varierande grad.

Samhällsutvecklingsförvaltningens bedömning

Samhällsutvecklingsförvaltningen bedömer att för att upprätthålla en god servicenivå och inte störa den hämtning av spillfett som redan finns idag behöver Danderyds kommun, under en övergångsperiod, tillhandahålla ett auktorisationssystem dit befintliga och presumtiva aktörer kan ansluta sig. Detta auktorisationssystem avser att uppfylla Danderyds kommuns skyldighet för insamling av spillfett.

Konsekvenser för barn och unga

Förslaget till beslut bedöms inte medföra några direkta konsekvenser för barn och unga.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut förväntas inte ha några ekonomiska konsekvenser för avfallsverksamheten.

Samhällsutvecklingsförvaltningen
Camilla Molina Muga

Stefan Sorpola
Samhällsutvecklingsdirektör

David Johannesson
VA-Avfallschef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Auktorisationsförfarande för insamling och behandling av spillfett
2. Inbjudan att ingå i SÖ2023-75 Auktorisation insamling och behandling spillfett

Expedieras
[Klicka här för att lägga till text.](#)